

SLOVENSKI ČEBELAR

1941

XLIV 4

Vsebina:

Vabilo na redni letni občni zbor Slov. čebelarjskega društva v Mariboru	57	čebel na pašo in čebelarji domačini v 18. in 19. stoletju	65
Stoletnica rojstva Jovana Živanoviča	57	Kotiček za radovedneže	66
Premoženjsko stanje Jančevega doma	59	Opazovalne postaje	68
Glavno letno poročilo opazovalnih postaj	60	Društvene vesti	70
Čtivo za začetnike	61	Naše podružnice	70
Iz zgodovine sporov med prevaževalci		Drobit	72

Mali oglasi

Kupim stare letnike „Slov. čebelarja“ od leta 1898. do 1920. Ponudbe na Oblak Anton, Planina 5, p. St. Jošt n. Vrhniko.

Vrbasko pčelarsko društvo, Novi Vrbas, dunavska banovina, kupi okrog 50 kranjčev. Po nudi naj navedejo ceno. Matice mlade, čistokrvne sivke.

Prodajam 35 naseljenih A. Z. panjev na 9 satov. Cena po dogovoru. Prodajam tudi tehniko za opazovalni panj, več praznih A. Z. panjev in eksportnih panjev ter zložljiv čebeljak. Naslov v Društveni čebelnari v Ljubljani.

Lozar Silva, vdova po sodnem starešini v Kostanjevici, proda majhen, samostojno stoječ čebeljak, to je 1 panj amerikanec. Ogled na licu mesta. Cena po dogovoru.

Slovensko čebelarstvo v Ljubljani proda v izvrstne platnice vezane letnike Slovenskega čebelarja iz let 1905., 1912, 1916, 1923. in 1925. Cena 40 din, s poštnino 45 din.

Prodajam 5 naseljenih in 6 praznih A. Z. panjev na 9 satnikov, točilo za med s priborom, vse v dobrem stanju. Zupančič Helena, Ljubljana-Mostje, Ribniška 10. Istotam je na prodaj čebeljak za 15 A. Z. panjev.

Prodajam 20 A. Z. panjev na 9 in 4 panje na 10 satov. Panji so nenaseljeni, v zelo dobrem stanju, cinkani. Več se poišče pri Janezu Starmann, čebelarju, Hotavljice 12, p. Gorenja vas nad Škofjo Loko.

Sate, brezhibne, pravilne „A. Z.“ mere od zajamčeno zdravih čebel kupim, zamenjam za lep vosek ali za društvene satnice. Pečnik Jožef, žand. narednik. Ptuj.

Vesti iz podružnic

Podružnica v Dol. Toplicah. Čebelarji, kateri si nameravajo nabaviti sladkor za spomladansko pitanje čebel, naj prijavijo količino podružnici najkasneje do 10. aprila 1941, pozneje ne bo podružnica sprejela nobenega naročila za sladkor.

Čebelarji, kateri imajo vosek na prodaj, ali za predelavo satnic, naj ga prinesejo tajništvu podružnice do 15. aprila 1941, ker pozneje ga ne bomo prevzemali.

Prosimo, držite se oglasov in se odzovite točno, da ne bo zamudnikov in ker zamudniki napravijo tajništvo samo nepotrebno delo.

Člani, ki še dolgujejo članarino za leto 1940., naj jo poravnajo takoj, da bomo lahko napravili blagajniški zaključek. **Tajnik-blagajnik.**

Predavanje. Podružnica v Dol. Toplicah je priredila v nedeljo, dne 2. marca t. l. predavanje v Črmošnjicah-Stara žaga. Predaval je g. Lilijski Vekoslav o zgodovini čebelarstva, o življenju in razvoju čebele ter se zavzemal za uvedbo eksportnega kranjčja, po katerem je sedaj veliko povpraševanje. G. Gregor pa je govoril o kužnih boleznih in o ravnanju v primeru nastopa nalezljive bolezni. Predavanje je bilo dobro obiskano in so vsi prisotni z zanimanjem sledili predavateljem.

Na vidiku ima podružnica še dve predavanji: 1. predavanje s skioptičnimi slikami o življenju čebele, 2. predavanje o vzreji matice.

Podružnica v Dol. Toplicah. Občni zbor podružnice je bil v nedeljo, dne 19. januarja ob navzočnosti lepega števila članov in je pokazal, da je zanimanje za napredek čebelarstva v na-

šem kraju razveseljivo ter da je zanimanje za čebelarstvo precej veliko. Razmotrivali smo razna važna vprašanja in napravili razne sklepe za splošno našega čebelarstva. Občni zbor je sklenil, da nabavimo stiskalnico za izdelavo satnic in točilo za med, ker je še vedno dosti čebelarjev, ki med stiskajo, ker si ne morejo nabaviti točila. — Blagajna izkazuje zadovoljiv napredek. Pri volitvah je bil izvoljen z malo izpremembo dosedanjí odbor s predsednikom Pršnikom Jožefom na čelu.

Podružnica Podova-Rače je imela dne 26. decembra 1940 občni zbor, ki se ga je udeležilo zaradi zelo slabega vremena le 12 članov.

Iz poročil posameznih podružničnih funkcionarjev je razvidno, da je podružnica v minulem poslovnem letu lepo napredovala. Posebno je zelo važna pridobitev nove stiskalnice za vosek, katero si je podružnica nabavila iz svojih sredstev in z denarno pomočjo banske uprave v Ljubljani in sreskega načelstva v Mariboru. Referentom pri teh oblastih izrekamo najsrčnejšo zahvalo.

Posebna zahvala gre tudi podružničnemu blagajniku, ki je za naročeni sladkor kar več svojih tisočakov založil in denar nazaj dobil šele, ko je sladkor članom delil, ker drugače bi mnogo članov ostalo v minuli jeseni brez sladkorja, kar bi imelo za čebele usodne posledice. Člani so pokazali hvaležnost s tem, da so soglasno izvolili stari odbor. Lanska katastrofalna čebelarstva letina se že sedaj pri čebelah opaža in kaže, da bomo na spomlad imeli med družinami mnogo sedlin.

Glasilo Slovenskega čebelarskega društva v Ljubljani
Izhaja mesečno.

Številka 4

V Ljubljani 1. aprila 1941

Letnik XLIV

Vabilo na

redni letni občni zbor

Slovenskega čebelarskega društva,

ki bo v nedeljo, dne 27. aprila 1941 ob 9. uri 30 minut v
hotelu Orel na Grajskem trgu v Mariboru.

DNEVNI RED:

1. Pozdrav in otvoritev po predsedniku.
2. Tajniško poročilo.
3. Blagajniško poročilo za upravni oddelek.
4. Blagajniško poročilo za Društveno čebelarno.
5. Poročilo pregledovalcev računov.
6. Nadomestna volitev izpadlih odbornikov ter volitev namestnikov in pregledovalcev računov.
7. Samostojni predlogi.
8. Slučajnosti.

Ce ob napovedanem času ne bo navzočih zadostno število delegatov, bo občni zbor pol ure pozneje in bo sklepčen ob vsakem številu navzočih delegatov.

Ker imajo oblasti glasovanje društvenih delegatov, ki se ne izkažejo s pooblastilom, za neveljavno, prosimo vse gg. delegate, da prinesejo s seboj pravilno podpisana in žigosana pooblastila svoje podružnice.

Predloge za občni zbor naj pošljejo podružnice glavnemu odboru do 15. aprila 1941.

Odbor.

Stoletnica rojstva Jovana Živanovića

S. Raič,

(Po „Pčelaru“)

Naši bratje Srbi praznujejo letos 100 letnico rojstva profesorja Jovana Živanovića, očeta naprednega srbskega čebelarstva. Znameniti mož se je rodil 12. februarja 1841 v Sremskih Karlovcih v bogati trgovski hiši. Ko je dovršil gimnazijo, mu je mati prigovarjala, naj ostane doma in se posveti trgovini, toda mladi maturant „za ves svet ni hotel pustiti študija“. Šel je na Dunaj, kjer je študiral slavistiko. Bil je učenec našega slavnega jezikoslovca Miklošiča in se z vso vnemo pridružil krogu znamenitega Srba Vuka Stefanovića Karadžića, učen-

ca našega slovničarja Kopitarja. Z Dunaja je prišel za profesorja na gimnazijo v svojem rojstnem kraju. Ker je bil nežnega zdravja, si je uredil strogo solidno življenje. Rodilo se mu je v zakonu 15 otrok, kar mu je gotovo povzročilo mnogo skrbi in truda. Kljub mnogoštevilni družini je našel še vedno dovolj časa za študij in za pisateljstvo, bodisi v svoji stroki, kjer se je pokazal celo zelo borbenega, bodisi v čebelarstvu.

Živanović se je zelo zanimal za kmetijstvo, kar je podedoval po očetu. Uredil si je velik mlad sadovnjak, kamor mu je njegov prvi čebelarski učitelj, neki gozdar, postavil 8 košev čebel. Ni si pa uredil sadovnjaka in čebelnjaka zato, da se obogati, ampak zato, da se razvedri in se odpočije po utrudljivem delu. Potreben mu je bil

prostorček v prosti naravi zaradi miru, pa tudi zaradi priprave za nove borbe in polemike. Naraščal mu je sadovnjak, množile so se mu čebele, rastel je pa tudi njegov duh in se izpopolnjeval.

L. 1875. je bil Živanović imenovan za profesorja cerkveno-slovenskega jezika na starem Karlovškem pravoslavnem bogoslovju, a že l. 1878. so ustanovili na tem zavodu

stolico za čebelarstvo — zasedel jo je pa sam Živanović ter poučeval čebelarstvo polnih 26 let. Lahko se reče, da so v njegovih časih bili zares le učitelji in duhovniki nosilci napredka med njegovim narodom sploh, še posebej pa je bila velikega pomena duhovščina za Srbe v Vojvodini, saj so živeli približno v takih razmerah kakor mi Slovenci pred zlomom Avstrije. Zato se je še bolj potrudil, da vzgoji v bogoslovju čim večje število dobrih čebelarjev. In tako se je zgodilo, da je zapustil zavod v teku let lep roj vzornih naprednih čebelarjev, ki so potem širili svoje poslanstvo med narodom v smislu Živanovićevih nauk.

V leta 1876—1890. spada najplodnejše Živanovićevo pisateljsko delovanje. Vse svoje izkušnje in vse svoje teoretično znanje je zbral l. 1893. v „Srbskem čebelarju“, ki je glavna njegova čebelarska knjiga. V njej je lepo podal tudi zgodovino srbskega čebelarstva. Takrat, ko je izšla, bi se dala primerjati s katero koli najboljšo nemško čebelarsko knjigo; idealno je odgovarjala srbskim razmeram in potrebam ne le ob koncu devetnajstega, ampak tudi v začetku dvajsetega stoletja. Pa še danes je marsikateremu srbskemu čebelarju Živanovićev

„Srbski čebelar“ zlata knjiga. Le škoda, da se ni našel nihče, ki bi bil priredil novo izdajo te lepe knjige, prva je že redka.

V tem prvem razdobju je imelo Živanovićevo čebelarsko delo vseskozi praktičen značaj. Držal se je skoro izključno nemških čebelarskih dognanj in pridobitev, ki pa jih je znal zelo večje prenesti na domača tla; jemal je iz nemških knjig le to, kar je bilo najboljšo in za tisti čas najbolj točno, vendar nikoli slepo, brez kritike, brez pomisleka, če morda ne odgovarja razmeram v njegovih krajih. Čeprav pa so mu bili Nemci učitelji ter se je posebno temeljito poglobil v dela znamenitega Berlepscha in še zlasti Poljaka Dzierzona, se vendar ni, ko je premišljeval o tem, kateri panj bi najbolj odgovarjal razmeram njegovega naroda, odločil za Dzierzonov panj, izboljššan z Berlepševimi okvirji, ampak za ameriški, po lastnem preudarku krajevnim razmeram prilagojeni panj, ki se odpira odgoraj in ki ga lahko opravlja najpreprostejši čebelar, ki je nadalje poceni in zato pristopen tudi siromašnejšim in tako preprosto, da ga lahko vsak naredi sam; poleg tega ga je lahko prevažati na pašo. Živanović je dejal, da „na osovini (osi) rodi med“, prevažanje da je potrebno, ker nimajo vsi kraji dobre paše. Ta trditev je bila takrat za tiste kraje nekaj čisto novega. Živanović se za ameriški sistem ni odločil, ker je moderen, ampak zato, ker je v praksi prišel do prepričanja, da bo najbolje služil širjenju naprednega čebelarstva, ki prinaša več koristi kakor staro z nepremičnim delom v neprimernih koših. Mislil pa je pri tem predvsem na to, da si s čebelarjenjem opomorejo tisti kmetovalci, ki se neprestano borijo s siromaštvom, ker imajo zelo malo zemlje, pogoji za uspešno čebelarjenje pa so jim v naravi podani. Sam je prej praktično preizkusil, kakor pravi v svoji knjigi „Amerikanka“ (1898), najrazličnejše sisteme, kakor Berlepschevega, Albertijevega, Otlovega, Gravenhorstovega in Langstrotovega. In tako se je zgodilo, da med Srbi danes skoro ne najdeš drugečnega sistema kakor ameriškega. Dejstvo je pa tudi, da si je njegov panj našel pot tudi med brate Hrvate in Bolgare. Pri Bolgarih so bili prvi pionirji na polju naprednega čebelarstva Živanovićevi prijatelji. Iz tega se vidi, kak ugled je Živanović užival v svojem času.

Tako je Živanović postal med Srbi največji propagator naprednega čebelarstva. Poleg tega dela pa ni zanemarjal svoje

stroke, štejejo ga med najboljše srbske slaviste in filologe tedanjega časa. V književnem delovanju uživa sloves pravega učnjaka, v čebelarstvu pa velikega praktika. Z znanstvenim delovanjem na polju čebelarstva se Živanović ni bavil, saj ni bil biolog.

L. 1896. je Živanović ustanovil list „Srpski pčelar“ in je bil njegov glavni urednik, toda sedaj že kot star izkušen čebelar, ki ima okoli sebe zbrano celo četo odličnih mladih sodelavcev, svojih bivših učencev. Hkrati je pisal posamezne zvezke za „Čebelarstvo biblioteko“. Bil je kot človek širokih pogledov tudi marljiv sotrudnih „Hrvatske pčele“.

Živanović se je zelo trudil, da bi se vsi Srbi čebelarji združili v enem društvu, ker bi se tako delo za širjenje naprednega čebelarstva pospešilo. Toda to mu dolgo ni hotelo uspevati, ker Avstrija ni rada gledala združevanja Srbov, četudi le čebelarjev. Šele l. 1898. je bila po Živanovićevi zamisli ustanovljena v Rumi „Srbska čebelarska zadruga“, glavna čebelarska organizacija v Vojvodini.

Živanović je napisal tudi vrsto šolskih knjig, tako dobrih, da so še danes iskane, ker še niso zastarele.

Morda je baš mala marljiva čebelica mnogo pripomogla, da je Živanović dosegel tako velik uspeh v dveh različnih smereh. On je, zdi se, bil sam o tem prepričan, kar najbolj dokazuje njegova „Hvala čebeli“ v „Srbskem čebelarju“ iz l. 1893., kjer pravi: „Hvala ti, o Bog, da si me s svojo milostjo spoznal z neumorno čebelo, ki mi je osladila delo ter s tem okrepila moje slabo telo, ki mi je pokazalo, da je samo v delu življenje, ki me varuje vsakih strasti, ki mi je odprla knjigo življenja, a to je čudovito življenje, ki me pri vsakem njegovem opazovanju in poučevanju vodi — kakor bi rekel Dositej — „k Tvoji visoki modrosti, to je, k spoznanju Tebe, o Bog, ki me v teh naših motnih časih poživlja in opominja, da nam je rešitev samo v skupnem delu in v slogi in ki me poleg vsega tega tudi materialno podpira in krepi.“

In tako je prišlo znamenito leto 1909., ko je Živanović pripravil in otvoril veliko čebelarsko razstavo v Rumi. Tu je bilo razstavljeno tako rekoč celotno čebelarsko delo Jovana Živanovića in njegovih učencev; tu se je točno videlo, da je on stvarni oče naprednega čebelarstva pri Srbih.

L. 1911. so Živanovićevi učenci in prijatelji proslavili njegovo 70 letnico ter se še

enkrat spomnili na svečan način njegovega obširnega dela. Pa še v teh visokih letih je delal, dokler ni telesno omagal. Posedal je v svoji delovni sobi, kjer je imel veliko knjižnico, v krogu svojih vnukov. V tej sobi je dočakal tudi minulo svetovno vojno in dneve evakuacije in ponižanj, ker je bil umen Srb starega kova in kot tak nevaren. Strašni svetovni dogodki so ga pretresali vsak dan bolj, vendar je bil prepričan, da bodo prišli zopet lepši dnevi, ki jih bo tudi on užival, toda ni jih dočakal. 1. decembra 1916 je zatisnil svoje trudne oči.

Res so imeli bratje Srbi že pred Živanovićem dobrih čebelarskih delavcev, bilo jih je za časa njegovega življenja, pa tudi sedaj jih ne manjka in se bodo še pojavili; toda težko bo katero koli drugo ime v zgodovini srbskega čebelarstva zapisano s krepkejšimi črkami.

Zato se tudi mi Slovenci pridružujemo bratom Srbom, ko slavijo svojega velikega moža, v svesti, da narod, ki ne ceni in časti svojih odličnikov, teh svojih sinov vreden ni. Tudi mi kličemo:

Slava spominu Jovana Živanovića!

Premoženjsko stanje Janševega doma dne 31. decembra 1940.

	Imetje	Dolg
Vloga v Mestni hranilnici ljubljanski . . .	325'—	
Posestvo	549.140'75	
Depozit v elektrarni .	200'—	
Inventar	2.142'—	
Premoženje		544.222'75
Dobiček		7.585'—
	551.807'75	551.807'75

Račun zgube in dobička Janševega doma za leto 1940.

	Zguba	Dobiček
Prispevek D. Č.		19.800'—
Davščine	1.215'—	
Amortizacija	11.000'—	
Dobiček	7.585'—	
	19.800'—	19.800'—

Predsednik:

A. Žnideršič

Blagajnik:

E. Senegačnik

Pregledala in našla v redu!

V Ljubljani, dne 19. februarja 1941.

Resman Franc, Šmajdek Ivan.

Glavno letno poročilo opazovalnih postaj

(Nadaljevanje in konec.)

Julij Mayer — Dob.

Iz vsega dosedaj povedanega sledi, da je bila minula letina tako izredno slaba, da take ne pomnijo niti najstarejši čebelarji. Po zgoraj opisani klasifikaciji je bilo 19 postaj izredno slabih, 10 postaj slabih in le ena je dosegla 4 točke (srednje dobro). Kot povpreček bi torej prišlo na vse leto 1,4

točke, ali po domače povedano izredno slaba letina.

Zaradi pregleda in pa da pravilneje ocenimo lansko katastrofalno letino, sem sestavil spodnjo razpredelnico, ki obsega podatke zadnjih 12 let. V vsaki prvi vrsti je najprej vpisan donos v poletnih mesecih, nato pa poraba v naslednjih zimskih mesecih. V drugi vrsti je šele bilanca ali uspeh dotičnega leta vpisan. Tudi tukaj značijo polmastne številke izgubo na tehtnici. Za letošnjo zimo sem kalkuliral porabe na 700 dkg.

Opazovalna postaja	1929		1930		1931		1932		1933		1934		1935		1936		1937		1938		1939		1940	
	Poletni donos	Zimska poraba	Poletni donos	Zimska poraba	Poletni donos	Zimska poraba	Poletni donos	Zimska poraba	Poletni donos	Zimska poraba	Poletni donos	Zimska poraba	Poletni donos	Zimska poraba	Poletni donos	Zimska poraba	Poletni donos	Zimska poraba	Poletni donos	Zimska poraba	Poletni donos	Zimska poraba	Poletni donos	Zimska poraba
Virmaše	2855 660 2195	660 655	1345 690 655	690 840	1610 770 840	770 760	105 655 760	655 200	740 540 200	540 730	40 690 730	690 115	410 525 115	525 355	850 495 355	495 1125	1695 570 1125	570 1340	1915 595 1340	595 190	355 545 190	545 830	130 700 830	700 830
Tacen	2865 690 2175	690 25	845 820 25	820 705	1330 625 705	625 250	380 630 250	630 995	200 795 995	795 310	1000 690 310	690 1095	2085 990 1095	990 1580	2020 440 1580	440 1175	415 780 1175	780 1920	2480 560 1920	560 1345	490 855 1345	855 45	655 710 710	710 45
Rova	2215 570 1645	570 1420	2180 760 1420	760 1765	2275 510 1765	510 140	395 535 140	535 215	665 459 215	459 215	745 530 215	530 860	1325 465 860	465 675	109 575 675	575 70	570 640 70	640 5535	6195 660 5535	660 995	1590 595 995	595 205	415 700 700	700 205
Sp. Ložnica	1550 620 930	620 1435	2095 660 1435	660 650	1370 720 650	720 1230	1750 520 1230	520 1215	1690 475 1215	475 1940	2505 565 1940	565 965	1490 525 965	525 620	1045 425 620	425 375	740 365 375	365 210	2520 420 210	420 1560	2020 460 1560	460 590	1280 700 700	700 590
Novo mesto	2985 560 2425	560 1460	1825 315 1460	315 315	852 510 315	510 660	1380 760 660	760 340	1000 660 340	660 275	1100 825 275	825 1720	2450 730 1720	730 495	1275 780 495	780 165	610 775 165	775 435	1140 705 435	705 195	470 665 195	665 240	460 700 700	700 240
Sv. Gregor	3010 530 2480	530 840	1335 495 840	495 1950	2490 540 1950	540 195	750 555 195	555 695	1295 600 695	600 945	1640 695 945	695 1355	1890 435 1355	435 140	270 410 140	410 320	295 615 320	615 2195	2900 705 2195	705 20	530 510 20	510 280	980 700 700	700 280
Cerknica	2965 660 2505	660 1275	1865 590 1275	590 3385	3955 570 3385	570 115	590 475 115	475 5965	6605 640 5965	640 330	160 490 330	490 495	935 440 495	440 1235	1625 390 1235	390 1250	1515 265 1250	265 3855	4500 645 3855	645 805	340 465 805	465 835	135 700 700	700 835

Najprej moram pripomniti, da sem kar s težavo sestavil gornjo razpredelnico, ker od vseh doslej delujočih postaj imam le od teh 7 postaj vsa mesečna poročila. Pri vseh drugih mi manjka poročilo za ta ali oni mesec in jih nisem več mogel upoštevati.

Vendar upam, da se nam bo precej dobro pokazala slika resničnih pašnih razmer v zadnjih 12 letih, ker so te postaje tako razmeščene, da so vse pokrajine po načinu paše zastopane:

Virmaše, Tacen in Novo mesto imajo pomladansko in pa ajdovo pašo. Pri Tacnu morda vpliva že malo gozd, v Novem mestu je zopet bolj ajdovo pasišče; Sv. Gregor ima pomladansko in deloma gozdno pašo; Cerknica ima sicer pomladno pašo, pa leži v izrazitem hojevem predelu. Rova imajo zopet bolj gozdno in ajdovo pašo. Še najbolj umerjeno in enakomerno pašo izkazuje postaja v Spod. Ložnici, kjer vedno nekaj medi, in zato nikdar paša tako ne odpove kot pri drugih 6 postajah.

Ako gornjo razpredelnico izpremenim po istih vidikih na oceno po točkah, se nam pokaže sledeča slika:

Leto:	Ocena po točkah						
	1	2	3	4	5	6	povprečno
1929.	—	—	—	1	1	5	5,5
1930.	—	1	3	2	1	—	3,4
1931.	—	1	3	—	2	1	3,8
1932.	3	2	1	1	—	—	2,—
1933.	1	3	1	1	—	1	2,8
1934.	2	3	1	—	1	—	2,3
1935.	1	—	3	2	1	—	3,3
1936.	2	2	1	1	1	—	2,5
1937.	4	1	—	2	—	—	2,—
1938.	—	1	—	1	2	3	4,8
1939.	4	1	1	1	—	—	1,8
1940.	5	1	1	—	—	—	1,4

Kakor je razvidno iz poslednje rubrike s povprečno letno oceno, je bila najboljša

medena letina leta 1929., nakar ji slede po vrsti leta 1938., 1951., 1950. in 1955. Obe zadnji letini pa sta bili najslabši, ker nista dosegli niti točke 2, s katero sem ocenil panj, ki si je ravno pičlo zimsko zalogo nabral.

Nekaj posebnih opazk.

V tem spisu sem že dvakrat opozoril, kako nerodno je za sestavljanje glavnega letnega poročila, ako mesečna poročila ne prihajajo pravočasno, ali da celo manjkajo. Zato moramo vsi poročevalci skrbeti v prvi vrsti za redno poslovanje postaj. Pritegniti moramo k sodelovanju tudi naše družinske člane, da nas bodo nadomestovali, kadar smo zadržani, odsotni ali celo bolni.

V smislu sklepa osrednjega odbora se bo poročevalska služba v teku letošnjega in prihodnjega leta reorganizirala. Nekatere postaje se bodo morale ukiniti, ustanovile pa se bodo zato nove v drugih okoliših. V dogovoru s prizadetimi poročevalci bom skušal poročanje postopoma in polagoma preosnovati, da ne bodo nastale nepotrebne vrzeli. Pri vsem tem delu naj nas vse vodi osnovno načelo:

v naša opazovanja moramo zajeti vse predele Slovenije in pa tudi vse vrste paše.

Najprej moram pohvalno omeniti vestno sodelovanje nekaterih mlajših voditeljev opazovalnih postaj, ki temeljito opazujejo pojave pri čebelah in to tudi poročajo. Žal, pa moram istočasno potožiti, da dobivam od mnogih postaj naravnost prazna mesečna poročila. Prazna pravim zato, ker goli številčni podatki o gibanju tehtnice in o izpremembi topline pač niso namen opazovalnih postaj. Gotovo tvorijo ti podatki glavno osnovo za poročanje, vendar najdemo vsako leto in v vsakem čebel-

njaku toliko posebnih pojavov ali bolje rečeno dogajanj v čebelnem življenju, da jih kar ne moremo spraviti v sklad z opazovanji. Tedaj mora opazovalec najti vzroke teh neskladnosti in naj jih skuša pojasniti.

Zato prosim, da vsi gospodje poročevalci letos posvete vso svojo pažnjo sledečim vprašanjem:

1. Koliko satov zasedajo čebele ob pomladanskem pregledu? Kako se bodo plemenjaki razvijali v skladu z razvojem narave? Kdaj bodo godni za prestavljanje, kdaj za rojenje?

2. Kako bo potekala praha matic? Odgon trotov?

3. Kako imajo panji razmeščeno obnožino in med ob zazimljanju?

4. Kakšen je bil med? Na katerih rastlinah nabran?

5. Posebno pažnjo prosim v pogledu čistoče pasme, kako se posebnosti panja dedujejo, dobre in slabe lastnosti posameznih panjev.

Samo ob sebi je umevno, da bomo ob koncu leta v poročilu omenili: Kakšen je bil opazovani panj glede moči v primeri s panji v domačem čebelnjaku. Podatki, ki smo jih poročali, morajo biti nekako v skladu s splošnim uspehom. Za pravilno presojo medene letine mi ne zadostujejo le podatki o donosu opazovanega panja, ampak moram imeti pred sabo sliko, koliko je povprečni donos na panj v vsem čebelnjaku, koliko je največji donos in koliko najmanjši v domačem čebelnjaku. Taka in podobna vprašanja spadajo na prvo stran mesečnih poročil.

Torej kličem vsem: **na veselo in plodonosno delo za dobrobit našega narodnega čebelarstva!**

ČTIVO ZA ZAČETNIKE

April

Fr. L.

Resnični začetek novega čebelnega delovanja je pri nas prav za prav šele april. Ta mesec sonce zemljo toliko ogreje, da oživi rastlinstvo. Za prvimi spomladanskimi cveticami se razcvete v tem mesecu tudi nekaj vrst sadnega drevja. Med njimi je za mnoge kraje zelo pomembna češnja. V ugodnih letinah je ta čebelam prav izdatna

podpora za njih nadaljnji razvoj. To pa le, če so gorki in vlažni dnevi. Le žal, da ravno ob času češnjevega cvetja tako rado prevladuje mrzlo in vetrovno vreme, da te paše čebele ne morejo izkoristiti. Poleg tega pa imamo pri nas večinoma cepljene češnje, ki mnogo manj medé kot necepljene drobnice.

Spomladansko resje gre v tem mesecu h koncu. Če je bila na njem dobra paša, so kranjiči potegnili satovje in se dobro raz-

čili, kar bo mnogo pripomoglo k zgodnjim rojem. Proti koncu meseca daje še borovnica v mnogih krajih izdatnejšo pašo.

Kjer so razne vrste vrb, tam se žival tudi s to pašo lepo opomore, ako ji le ugodno vreme to dopušča. Ker pa raste vrbovje večinoma ob vodi, se mnogo živali pogubi. Če namreč pihajo hladni vetrovi, padajo čebele v vodo. V takem pomladnem dnevu sem stal ob Savi in videl polno čebelic v stoječi vodici kraj savske sipine in vendar je viselo nad vodo le nekaj vrbovih grmov. Spomnil sem se na očeta, ki je večkrat rekel, da vzame voda včasih med, večkrat pa tudi čebele in da ni dobro, če lete čebele na pašo čez kako količkaj širšo vodo.

Čebelar mora ta mesec še posebno paziti, da žival ne omaga zaradi pomanjkanja hrane. Zalega se vedno bolj množi in ta porabi veliko medu. Ako ni ugodnega vremena, je treba živali pomagati s krmljenjem vsaj na 8 ali 14 dni s primernimi porcijami. Nezačelani med v panju močno pospešuje zaleganje, bolj kot začelani sati, ki so že nekako določeni kot prihranek.

Pomanjkanje v tem času je za nadaljnji razvoj družin lahko usodno. Zalege ne bo, družine bodo opešale, in ko pride glavna spomladanska paša v maju in juniju, je ne bodo mogle slabotne družine izkoristiti. Kar dodaja čebelar v tem času, se mu večinoma obilno obrestuje. Tudi kmet gnoji pravočasno posetvam, če hoče kaj prida žeti.

Od živali, ki je v aprilu stradala, naj čebelar ne pričakuje v maju rojev. Roji v juniju so pač že manj zaželeni, v drugi polovici pa sploh prepozni, ker se končuje glavna paša in se nove družine ne morejo primerno razviti.

Norčavi april, največkrat z dežjem, vetrom in snegom, je za čebele in čebelarja posebno kočljiv. Treba je zelo paziti na žival, kajti dvojna škoda je, če bi zdaj žival omagala zaradi lakote, ali bi se zaradi prevelikega pomanjkanja ne mogla primerno razviti in bi v glavni paši ne bilo dovolj delavk, ki bi jo izkoristile. Takemu čebelarju ne pristojata več ime čebelar.

Skrbno pregledujemo ta čas tudi nezasedene ali slabo zasedene sate, da se v njih ne naseli čebelna večča. Dno panja mora biti čisto, sicer bodo kmalu tu zapredki večč, ki jih močne družine komaj z velikim trudom razdirajo, slabejše pa se jih niti ne lotijo.

Prazno satje zložimo v zaboj, skrinjo ali omaro, ki se trdno zapre, in ga zažveplamo. Ko nastopi večja vročina, ponovimo žveplanje vsakih 14 dni. Nekateri tudi svetu-

jejo, da obesimo v shrambo za satje vrečko paradiklorbencola, ki uniči vso zalego večče in ne škoduje niti medu, niti satju.

Že pri prvih spomladanskih pregledih opazi čebelar, da so nekatere družine bolj živalne kot druge, čeprav jih je jeseni nekako izenačil. Še bolj je ta razlika vidna v tem mesecu. Medtem ko so nekateri panji že močno zasedeni in zaleženi, životarijo drugi na treh ali štirih satih. To šibkost opazimo ob gorkih dnevih tudi na bradi, ker pri slabih le sem ter tja prileti ali odleti kaka živalca. Vzroki te neenakosti so lahko različni. Mogoče je matica oslabela, da slabše zalega, morda je v panju gospodarila rovka, da so se čebele v nemiru razlezle in v mrazu odmrle. Lahko je panj trpel lakoto ali žejo in podobno.

Take slabiče je treba že sedaj ojačiti. To pa le, če je matica še količkaj uporabna. Ojačevanje slabiča s slabo matico pa je delo odveč.

Ojačevanje izvršimo na takle način: Slabiču vzamemo nezaležen sat poleg gnezda, kjer najdemo zalego. Čebele ometemo nazaj v panj, sat brez zalege pa denemo na kozico. Nato poiščemo v prav močnem panju sat s pokrito zalego, ga pregledamo, če ni matice na njem in ga s čebelami vred dodamo slabiču zraven gnezda. V panju, kjer smo odvzeli sat, strnemo zaležene sate, da ne prekinemo gnezda, prazen sat iz slabiča pa mu dodamo kje ob strani. Če je družina, ki smo ji odvzeli že en sat, res dovolj močna, ji lahko odvezamo še drugi zaleženi sat in ravnamo na enak način kot smo naredili zgoraj. Drugače pa se moramo zateči k drugi premožnejši družini še po en sat za slabiča, ki ga hočemo okrepiti. S tem je dobil slabič dva dobro zaležena sata s čebelami vred in se bo s tem opomogel. To delo izvršimo v gorkem vremenu okrog desete ure doplodne, ko je večina starejših čebel na paši. S satom smo dali slabiču tudi mlajše čebele, ki bodo ostale v novem domu, medtem ko starejše odlete k stari družini.

Na ta način lahko pomagamo le panjem s premičnim delom.

April je navadno pri nas še hladen in do srede maja, ko minejo znani „trijaci“, morajo biti čebele še toplo odete. Zelo napačno ravnajo čebelarji, ki zelo zgodaj odevajo čebele in jih tudi razodevajo prekmalu. Ravno nasprotno je prav; pozno odeti, pozno odstraniti odejo. Prav spomladi pa je toplota zaradi zalege nujno potrebna.

V ugodnih pašnih razmerah in v primeru toplega vremena v mesecu aprilu nastane včasih potreba, da že v drugi polovici meseca začnemo s prestavljanjem v AŽ panjih. Navadno pa se prične to važno opravilo pri nas šele meseca maja. To bo gotovo tudi letos, zlasti ker je nastopil v drugi polovici marca občuten mráz in bo kolikor toliko zavrl razvoj rastlinstva in tudi čebel. Začetnik mora biti o prestavljanju dobro poučen, zato bomo o tem govorili natančneje prihodnji mesec.

Iz zgodovine sporov med prevaževalci čebel na pašo in čebelarji domačini v 18. in 19. stoletju

Stane Mihelič.

(Nadaljevanje.)

X. Prispevek Jožefa Bučarja (Joseph Wutscher), župnika iz Št. Ruperta pri Mokronogu na Dolenjskem, za čebelarški zakon, ki naj bi veljal za Kranjsko, iz l. 1837.

Odbor Kmetijske družbe v Ljubljani je za sestavo glavnih poročil za vsakoletne občne zборе (navadno sta bila vsako leto po dva: jesenski in spomladanski!) najbrže po lastni prošnji dobival posebna krajevna poročila o kmetijskih panogah iz raznih delov Kranjske. Te prispevke so pošiljali člani Kmetijske družbe v Lj., med katerimi je bilo v prvi polovici 19. stol. še prav malo pravih kmetov (vsaj slovenskih!). Večino članstva je tedaj tvorilo plemstvo, veleposest, duhovščina, pa tudi izobraženci, od katerih jih je le prav malo imelo opravka, še manj pa znanja o samem kmetijstvu in njegovih strokah.¹

Tako je v ta poročila le tu pa tam zašlo kaj o čebelarstvu, s katerim se je tedaj bavil povečini le manjši kmet in pa duhovščina. Prav zato tudi odbor Kmetijske družbe v Lj. tej panogi ni posvečal bog ve kako velike pažnje. Baval se je z njo prav za prav le tedaj, kadar je bil primoran, torej takrat, ko je dobil kako pobudo od svojih članov. Toda tudi v takih primerih je vse čebelarske zadeve reševal, kakor smo že videli, skrajno šablonsko in brez pravega zanimanja. To se kaže tudi iz poročil na občnih zborih Kmetijske družbe v Lj., če čebelarstvo sploh omenjajo. V poročilu z občnega zbora Kmetijske družbe v Lj.

21. novembra 1837 n. pr. beremo sledeče: „Obe zelo važni panogi (čebelarstvo in vinarstvo; op. prev.), sta bili premalo pretreseni (v preteklem letu; op. prev.), sta še v razpravljanju in se bo o tem poročalo na prihodnjem občnem zboru.“² Seveda se o tem ni razpravljalo ne na prihodnjem občnem zboru in tudi ne kasneje.

Letá 1837. je poslal Jožef Bučar, župnik v Št. Rupertu pri Mokronogu na Dolenjskem, ki je bil tudi čebelar in od maja 1823 član Kmetijske družbe v Lj.,³ predlog oziroma „prispevek“ za načrt čebelarskega zakona za Kranjsko.⁴ Tega prispevka ni vzel odbor v pretres niti na svojih sejah niti na občnem zboru, čeprav so, kakor smo videli, prihajale večkrat vloge na odbor Kmetijske družbe v Lj., v katerih so Kmetijsko družbo bodisi oblast bodisi čebelarji sami prosili za nasvete v raznih čebelarskih sporih. To dejstvo kaže poleg drugih, da je tedanja Kmet. družba gledala na čebelarstvo še prav z istimi očmi, kot so nanj gledali že proti koncu 18. stol., ko so mislili, da je dovolj, če sme čebelar prevažati svoje čebele s kraja v kraj na pašo in mu ni pri tem treba plačevati raznih dajatev in davščin. Da je temu res tako, kaže tudi to, da se je odbor v vseh primerih, kadar je moral reševati kake čebelarske probleme, skliceval le na čebelarški patent iz l. 1775. in morda še na Janšo in nekatere njegove čebelarske sodobnike. Nikdar pa pri svojih odločitvah in sklepih ni upošteval resničnih sodobnih čebelarskih razmer pri nas, in zato je jasno, da ni poznal niti napredka, ki ga je morda doživelo čebelarstvo v dobi zadnjih petdeset let (oziroma njegovega vsestranskega nazadovanja) niti njegovih potreb. Da pa je bil tudi tedaj potreben primeren čebelarški zakon in da leži tudi na tedanji Kmetijski družbi v Lj. del krivde, da ga nismo dobili, pa mora priznati vsak.

Za nas pa je danes zanimiv „prispevek“ Jožefa Bučarja iz l. 1837., ker nam kaže težnje, mišljenje in izobrazbo tedanjih slovenskih čebelarjev, poleg tega pa je ob Pichsovi „Razpravi“ iz l. 1828.⁵ to prvi prispevek, ki skuša rešiti ves kompleks pravnih vprašanj, ki so tedaj na Kranjskem kot drugod bila aktualna in še nerešena, med drugim tudi razmerje domačih čebelarjev do prevaževalcev čebel na pašo. V slovenskem prevodu se glasi:

Ker ni v tej deželi (mišljena je Kranjska; op. prev.) nobenega pravnoveljavnega čebelarskega zakona, čebelarstvo pa se

vendar goji v mnogih pokrajinah Kranjske kot zelo pomembna pridobitna panoga, se često dogaja, da nastanejo med čebelarji razni prepiri in spori, ki jih celo okrajne oblasti, ki morajo pravno razsojati, težko poravnajo zaradi pomanjkanja takega policijskega zakona.

Neki član Kmetijske družbe je zato, ko je naštel nekaj takih spornih primerov, izrazil željo, da bi tudi na Kranjskem uzakonili za celotno čebelarstvo regulativ, kakršen je baje že dolgo v veljavi v sosednji provinci Koroški. Za ta regulativ naj bi se izprosila visoka sankcija in naj bi se objavil. Prispevek k sestavi takega regulativa meni pošiljatelj podati na ta način, da navaja na kratko pripombe in nazore, ki temelje deloma na lastnem deloma na tujem večletnem izkustvu, o sporih, ki mnogokrat nastajajo med čebelarji.

Zato ker se včasih postavljajo čebelnjaki preblizu drug poleg drugega, kar pa ni mogoče preprečiti nobenemu pravnemu lastniku na njegovem zemljišču, bi se moralo zakonito določiti, da se prepreči mešanje in združevanje rojev iz različnih čebelnjakov, da mora znašati razdalja med posameznimi čebelnjaki 80 korakov, ali pa da morajo biti (čebelnjaki; op. prev.) med seboj ločeni vsaj s stanovanjskimi ali gospodarskimi poslopji. Nadalje naj bi se pred čebelnjakom in okoli njega nasadila drevesa, na katera bi mogli roji sedati; kajti roji se navadno ne oddaljujejo daleč od čebelnjakov.

Če pa bi se kljub temu ob istem času ali drug za drugim vsedla skupaj dva roja, ki izletita iz sosednjih čebelnjakov, potem naj bi zakon določal naslednje:

a) Kjer se združita dva prva roja iz sosednjih čebelnjakov in ju ni mogoče ločiti, ostaneta skupaj, panj se v jeseni stehta in preceni, vrednost pa se razdeli, nakar se z žrebanjem določi, kdo naj (panj; op. prev.) obdrži.

b) Če se drugec pridruži prvemu roju, pripada panj tistemu, katerega je prvi roj, vendar pa mora dotični plačati svojemu sosеду en goldinar in pol (90 krajcarjev; op. prev.) za odšledga drugca.

c) Če so se na veji združili trije roji in jih ni mogoče brez škode razdeliti, potem ima pravico, da obdrži panj tisti, iz čigar čebelnjaka sta odletela dva roja, vendar pa je dolžan plačati sosеду kot odškodnino dva gold. 40 krajcarjev, največ pa tri goldinarje.

d) Če pa so se združili na veji trije prvi roji iz treh sosednjih čebelnjakov in jih ni mogoče razdeliti, obdrži panj tisti, čigar prvi roj se je usedel na vejo prvi. V jeseni se potem oceni panj po teži, vrednost se razdeli in žreb določi, komu pripade (panj; op. prev.) v last.

Drugače pa je z rojem, ki ga najdemo nekje v bližini čebelnjaka, ki pa ga nobeden od sosednjih čebelarjev ne zasleduje in ne zahteva zase. Tak najdeni roj naj se šteje praviloma kot last tistega čebelarja, čigar čebelnjak leži najbliže kraju, kjer se je roj usedel. Vendar pa veljaj to pravilo samo za tiste čebelarje, ki imajo v sosednjih čebelnjakih enako število panjev, v nasprotnem primeru pa naj se prizna tak najdeni roj za last tistega čebelarja, ki ima neprimerno večje število panjev v svojem čebelnjaku, kajti večja verjetnost je, da je izletel roj iz njegovega čebelnjaka. Če pa se posreči sosednjemu čebelarju dokazati, da mu je tistega dne izročil panj, ima ta kot naslednji pravico do najdenega roja, vendar pa je najditelju roja dolžan nagrado.

Če se najde končno roj daleč od čebelnjakov, n. pr. ob gozdu ali v njem in če se dokaže, da istega dne ni izročil noben panj, potem pripada roj po pravici najditelju.

Pogosto se zgodi, da izleti spomladi ali jeseni vsa družina iz panja in se naseli v sosedov panj, ki je naseljen in ima med. V tem zadnjem primeru ni treba čebelarju plačati nobene odškodnine za prostovoljno došle čebele, ker mu pri vdoru (v panj; op. prev.) itak pomore veliko množico njegovih čebel.

Nasprotno pa ni nobenemu čebelarju dovoljeno, da bi imel v času rojenja v svojem čebelnjaku odprte panje s praznim satjem, ker pogostokrat roj sosednjega čebelarja zleti noter. Taka postavitev naj se smatra kot prebrisan tatinski poseg v čebelarstvu. Če zleti torej sosedov roj v tako postavljeni panj in če ga je do tam zasledoval, potem ima pravico do roja in zasedenega panja, prebrisanega tatu pa je treba še posebej kaznovati.

Izkušnja je vselej pokazala, da so v letih bogatih z medom vsi panji založeni in težki, v letih revnih z medom pa nasprotno vsi lahki in prazni. Zato naj ima vsak čebelar pravico, imeti v svojem čebelnjaku toliko panjev, kolikor hoče, kajti zaradi večjega števila panjev ni nihče oškodovan, pač pa zaradi navala roparic med blizu ležečimi čebelnjaki, katere dajo povod za

velike spore, da, marsikateri čebelar napravi celo kaznivo zlobo. Kako preprečiti ropanje čebel, nas uči umno čebelarstvo; roje je treba vsajati v primerno velike panje; takoj jih je treba pomakniti k čelnici, da se lahko branijo; nadalje moramo imeti matične in močne panje; izpodrezati je treba prazno satje do čebelnega gnezda; zmanjšati prostor (v panju; op. prev.) na ta način, da porinemo vanj zadaj končnico; nadalje jim zožimo spomladi in po spodrezovanju žrela; natančno in povsod zamažimo in zadelažimo panje; dogovorimo se, da bomo istočasno (vsi sosednji čebelarji; op. prev.) postavili (spomladi v čebelnjak; op. prev.) panje ob mraku ali pa ob hladnem vremenu; ne razlivajmo medu pri krmljenju čebel. Kdor ta pravila pri svojem čebelarjenju zanemarja, nima po zakonu pravice, da bi tožil za odškodnino za panje, ki so mu jih sosedove čebele roparice uničile, pač pa ima pravico tožiti tisti, ki dokaže, da so mu bile čebele odpravljene ali pomorjene s kakršno koli škodljivo pripravo, z dodajo strupa, gnilobe ali pa s hrano, pomešano z alkoholom, s katero se čebele privabijo. Temu pripada odškodnina, ki mu jo mora plačati škodoželjni čebelar, ki obenem s to kaznijo izgubi še tudi pravico za čebelarjenje. Prav tako pa izgubi pravico tudi tisti, ki se mu dokaže, da je prodal za krmo mēd s škodljivimi primesmi.

Čebelarjem se ne sme nikdar zabranjevati, da bi ne smeli svojih čebel prenašati na boljšo pašo, ker z nabiranjem medu nikomur ne škodujejo, pač pa se morajo pogoditi s tistim lastnikom, na čigar zemljišče nameravajo postaviti svoje čebele ob času paše. Če pa se v istem kraju postavi več čebelnjakov, morajo biti oddaljeni drug od drugega, kakor je v zakonu predpisano (t. j. 80 korakov; op. prev.). Kar se tiče prostora za postavitev, ima prednost tisti, ki se je zanj najprej potegoval in se zanj pogodil, da se na ta način preprečijo spori, ki zaradi tega tolikokrat nastanejo med čebelarji. Pri tem pa ni nobenemu čebelarju dovoljeno niti na svojem niti na tujem zemljišču postavljati čebelnjaka preblizu ceste, ali pa preblizu vaške ali poljske poti, ki se mnogo ali splošno uporablja, da bi se na ta način preprečila zaradi razdraženih čebel ali izletanja rojev velika škoda na ljudeh in živalih. Kdor torej postavi čebelnjak preblizu ceste ali poljske poti in tega mesta dovolj ne zapaži in ne zavaruje, naj se obodi, da mora poravnati nastalo škodo in je zanj odgovoren; samo takrat pa, če

kaka žival slučajno in nasilno vdre skozi to pregrado, mu ni treba plačati odškodnino.

Kdor zagreši na čebelnjaku kako zlobo, razmeče panje, draži čebele, da bi izletele, ali pa povzroči katero koli zlobno dejanje, naj se kaznuje eksemplarično z globo, čebelni tat pa celo z zaporom.

*

Župnik Jožef Bučar in tudi njegov neimenovani svetovalec pač nista poznala podrobno niti čebelarske postave za Koroško iz l. 1790. niti Normale iz l. 1815., ker bi drugače ne bila predlagala, naj se uveljavi enaka čebelarska postava tudi za Kranjsko. Saj koroški čebelarski postavi ne samo da nista urejali vseh pravnih problemov čebelarstva, ampak tudi skoro v celoti nasprotujeta mnenju župnika J. Bučarja, kjer govori o razmerju čebelarjev domačinov do prevaževalcev čebel na razne paše. To je na prvi pogled jasno vsakomur, kdor si le ogleda čebelarski postavi, ki sta veljali za Koroško⁶ in pa predzadnji odstavek Bučarjevega „prispevka“, kjer govori o prevažanju čebel na pašo. Zato bi bila tu vsaka primerjava odveč. Reči moramo le, da v Bučarjevem, zgoraj objavljenem „prispevku“, naletimo prvič v zgodovini sporov med čebelarji domačini in prevaževalci čebel na pašo odkrito priznanje čebelarja domačina, „da so v letih bogatih z medom vsi panji založeni z medom“, t. j. čebelarjev domačinov in prevaževalcev, „v letih revnih z medom pa nasprotno vsi lahki in prazni“ in da zato ne smemo biti proti prevažanju čebel, „ker zaradi večjega števila panjev ni nihče oškodovan.“ Izrazil se je torej za s v o b o d n o p r e v a ž a n j e č e b e l n a p a š o, zahtevajoč pa zaslužen kazni za tistega, ki bi na kakršen koli način namenoma oškodoval bodisi čebelarja domačina bodisi prevaževalca čebel na pašo.

Pa tudi drugače je v tem „prispevku“ več zanimivosti za našo čebelarsko zgodovino, ki pa jih tukaj ne moremo podrobneje obravnavati. Tako ima predlagatelj za primerno razdaljo med stalnimi čebelnjaki in tudi čebelnjaki na pasiščih 80 korakov, t. j. pribl. 60 m. Prav tako so zanimivi njegovi nazori o pravici do rojev, ki zlete iz panjev. Res je, da podobne nazore zasledimo že prej v čebelarskih postavah in knjigah, a nazori, ki jih navaja J. Bučar, so zrasli iz njegovih in sosednjih čebelarjev izkušenj in so zato za nas toliko pomembnejši, čeprav je marsikaj v njih s pravnega in tudi čebelarskega stališča sporne vrednosti. Pripomniti moramo tudi, da Bučar

niti ni v svojem „prispevku“ izčrpal vseh problemov, ki so v zvezi s čebelarškim zakonom, a vedeti moramo pri tem, da tudi ni imel tega namena. Vendar pa bi tisti, ki bi bil hotel izdelati popoln čebelarški zakon, na tem gradivu lahko pozitivno gradil dalje. In v tem je tudi pomen tega Bučarjevega prispevka.

Za zgodovinarja pa so važni tudi še drugi Bučarjevi podatki, ki jih navaja samo posredno, tako n. pr. cene rojem v tistem času, omemba „lakotnih rojev“ spomladi in jeseni, tudi nekatera navodila, kako preprečimo ropanje, ki se razlikujejo od oficijalnih navodil, ki jih je v takih primerih rada dajala Kmetijska dr. v Lj.,⁷ o prezimovanju čebel v posebnih prostorih, kar omenjata že P. P. Glavar in J. Scopoli.⁸ Bučar namreč pravi, da se ubranimo spomladi ropanja tudi na ta način, če istočasno vsi sosednji čebelarji spomladi postavijo svoje čebele v čebelnjake. Zanimivo bi bilo ugotoviti, kdaj

so začeli čebelarji to, nekdanj precej tudi pri nas razširjeno navado, opuščati in zakaj.

Vse to pa nam dokazuje, da je imel župnik Bučar v tem času že velike izkušnje iz čebelarstva in da je bil eden izmed tistih slovenskih čebelarjev, ki so stremeli kot že njihov veliki predhodnik P. P. Glavar za tem, da dobi čebelarstvo na Kranjskem tisto zaslonbo in veljavo, kakor jo je v resnici tedaj po svoji pomembnosti zaslužilo in jo še zasluži. (Dalje prih.)

¹ Glej sezname članov Kmet. dr. v Lj. v Annalen (IV, a) od l. 1822. dalje!

² Annalen (IV, 4a) 1837 (1839), str. 135.

³ Ravnotam 1822—1823, str. 114.

⁴ Glej arhiv Kmet. dr. za Slov. v Lj. pod „Bienenzucht“ z dne 2. novembra 1837; brez vsake številke!

⁵ Glej VIII. pogl. te razprave!

⁶ Glej V. pogl. te razprave!

⁷ Glej prejšnja pogl. te razprave!

⁸ Glej Glavar (III, 1a), Scopoli (III, 4a)!

KOTIČEK ZA RADOVEDNEŽE

1. Iz starega satja dobim manj voska. Ali voska kaj izgine iz satja, ko postane staro, ali ga dobimo zato manj, ker je v črnem satju drugih snovi več? — Isti vpraševalec kakor pod št. 3.

Voska prav nič ne izgine! Mlad dodelan sat (še nezaležen) tehta s satnikom vred 30 dkg, star „podplat“ pa tudi 90 dkg. In vendar boste iz 3 kg mladih satov več voska dobili, kakor iz 9 kg „podplatov“. Vsega voska iz zelo starih voščin ne morete iztisniti, pa naj bo stiskalnica še tako močna. V starem satju je preveč srajčk in blata od zalege, ki se pri kuhi napije voska in ga potem ne da iz sebe. Zato neprestano opozarjamo, da sami sebi škodujemo, če ne skrbimo za pravočasno obnovo satja.

Pred petimi leti sem začel čebelariti z A. Ž. panji na 9 satov. Tu pri nas imamo od rane pomladi pa do jeseni ne preveč obilno, a tudi ne preveč slabo pašo. Izkazalo se je, da so A. Ž. panji na 9 satov za naše razmere preveliki. Močne družine na jesen lepo napolnijo plodišče, v mediščih pa je samo v boljših letinah kak kilogram. To se ne godi samo pri meni, marveč tudi pri drugih čebelarjih z A. Ž. panji v tukajšnjem okolišu. Nasprotno se pa obnesejo panji male mere 24 × 26 cm. Čebele v njih prav pridno rojijo, jeseni pa še iz njih točijo med.

Na podlagi tega nameravam preurediti A. Ž. panj, tako da bo imel po 7 satov v plodišču in medišču. Upam, da se bodo čebele na velikih satih lepše razvijale kakor na malih, prostornina pa ostane ista kot pri panjih s sati 24 × 24 cm. Kakšno je vaše mnenje, g. urednik? I. G., D. B. p. Č. v P.

Na vaše vprašanje je težko odgovoriti, in bi vam mogel prav svetovati le tisti, ki ondotne pašne razmere temeljito pozna. Mnenja čebelarjev o vrednosti paše v kakem okolišu so lahko zelo različna, od pravih ocen pa odvisi pravilni nasvet.

Tudi glede moči panjev so si sodbe posameznikov mnogokrat v nasprotju. Izkušnje vemo, da imajo nekateri čebelarji že srednje dobre panje za močne. Saj se prevaževalcem iz Kranjske očita, da pripeljejo na Štajersko v ajdo „silno močne“ panje, ki domače kar mimogrede oskubijo. Če pa dovožene panje pogledaš s pravimi očmi, doženeš, da o kaki resnični moči dostikrat ne more biti govora.

Po mojem mnenju so za vaš okoliš A. Ž. panji na 9 satov primerni, saj pravite, da imate ne preveč obilno, a tudi ne preveč slabo pašo, torej srednje dobro. Če se tedaj pri vas A. Ž. panji na 9 satov ne obnesejo, je lahko več vzrokov: 1. da nimate resnično

močnih družin, 2. da panji preveč rojijo, 3. da paša ni tako izdatna, da bi jo upravičeno lahko ocenili za srednje dobro.

Pisec teh vrstic čebelarji v Ljubljani, kjer so pašne razmere obupno slabe, pa kljub temu ne more reči, da bi bili A. Ž. panji za Ljubljano preveliki. Spomladanskega (ali poletnega) cvetličnega medu ni natočil že od l. 1914. dalje niti kaplje, toda če zamedí hoja pod Krimom in jeseni na štajerski ajdi store moje čebele kar morejo in sem s štajerskega že večkrat pripeljal prav težke panje, ki so imeli tudi v mediščih lepo zalite sate. Kako je potem mogoče, da bi jih vaši močni panji ne imeli, ko imajo čez leto srednje dobro pašo, medtem ko žive moji tako rekoč ob kruhu in vodi.

A. Ž. panj je za čebelarjenje na med, to je treba uvaževati in temu primerno tudi čebelarjenje v tem panju usmeriti. Skrbeti moramo za resnično močne družine in zabranjevati rojenje zlasti v krajih s srednje dobro pašo. Če so paše dobre ali prav dobre, se tudi prvih rojev ni treba braniti, drugce pa moramo brezpogojno preprečiti, ali pa vrniti, da panji preveč ne oslabe.

Koder se ne izplača čebelarjenje na med, je treba poizkusiti s čebelarjenjem na roje. V tem primeru nima smisla čebelariti v A. Ž. panjih. Le čemu naj bi bilo čebelam medišče? V zadrego pride čebelar le v letih, ko ima močne plemenjake, ki nočejo rojiti, paša pa je izjemoma tako dobra, da primanjkuje prostora. V tem primeru si lahko pomaga na ta način, da odvzema polne sate in jih nadomešča s praznimi iz slabejših panjev, ali pa z že iztočenimi.

Poskusite z eksportnimi panji na 9 satov. Prve roje vsadite vsakega zase, slabotne drugce pa združujte. Jeseni podrite vse odvečne panje. Morda boste na ta način prišli na svoj račun. A. Ž. panjev za sedaj ne spreminjajte. Medišča dobro ločite od plogdišč, potem pa vsajajte v medišča prve roje, ki jih jeseni podrite. Žival se bo sama združila s spodnjim plemenjakom, ki bo potem zelo močan.

Nikar pa ne mislite, da bi z A. Ž. panji na 7 satov dosegli kaj več medu kakor z A. Ž. panji na 9 satov. Družine bodo slabše in bodo še manj nabrale. V vašem primeru ne kaže panjev zmanjševati, marveč način čebelarjenja spremeniti do temeljev. Tudi na Gorenjskem so kraji, kjer se le čebelarjenje na roje še izplača.

Zavedamo se, da smo na vaše vprašanje le površno odgovorili, toda v podrobnosti

se na tem mestu ne moremo spuščati. Če pa želite še nadaljnjih navodil, vam jih bomo dali v posebnem pismu.

2. J. K. v K. Čaj za čebele dobite v Ljubljani v lekarni Ustar (v palači Bate); za 10 dkg sem dal nedavno 15 din. Pomarančne lupine sem sam dodal.

3. F. T., Sv. P. v S. d. V koliko je umiranje matic v zvezi s papriciranim sladkorjem, ne moremo povedati, ker osebno nimamo nobenih izkušenj. Nam ni zaradi paprike padla nobena matica; čebele so na papriciranem sladkorju izvrstno prezimile, vsaj pri meni, ki sem sladkor očistil kolikor največ mogoče. Še nikdar ne pomnim tako lahkih mrtvic, kakor letošnjo pomlad. V blatniku so imele tako malo blata, da je tehtalo 200 čebel le 13 g, kar je izredno malo.

Ne bo dolgo, pa bomo lahko izrekli tudi končno sodbo o tem denaturacijskem sredstvu. Saj se bodo čebelarji kmalu začeli oglašati, kako je z njim. Po našem mnenju končna sodba ne bo neugodna.

So pa čebelarji, ki so s sodbo kaj nagli. Tako je neki čebelar v DČ plačal večjo količino sladkorja, kasneje pa zahteval denar nazaj s takole utemeljitvijo: „Tak sladkor s papriko mešan je direkt strup za čebele. Če človek dene ta sladkor v kofe, kakor sem nalašč probal jaz, je to preveč trpljenja za človeka, kaj šele za ubogo malo čebelo, ki ima tako tanko črevje. Sinoči ob osmi uri sem pil kavo, do dveh ponoči sem moral iti že kar petkrat na ...; bolelo me je po črevih preveč. Dobil sem eno matico popolnoma brez črevja (??? Ur.), a v panju pa zalego. Toliko v vednost, zakaj ne vzamem sladkorja.“

Seveda je taka sodba brez vrednosti, vendar pa je zgovoren dokaz, kako nagli smo včasih z besedo. Čisto gotovo je paprika zoprno in neprimerno denaturacijsko sredstvo. Zaradi tega pa ne smemo vseh izrednih pojavov pri čebelarstvu kratko in malo natrpati papriki. Marsikaj, kar človeški želodec v večji meri ne prenese, prebavijo živali brez škode. Saj živi neki žužek (poprovci) uživajo najraje suh poper, jastrebi, šakali in hijene se hranijo večinoma z mrhovino, so male živali (ichneumon), ki jim ne škoduje pik najbolj strupene kače in medved mravljinčar, ki živi od samih mravelj, požre dnevno z mravljami vred velike količine mravljinčne kisline, pa ga nič ne boli po črevih, je pač na tako hrano vajen. Zato tudi ne smemo učinka paprike

na čebelja prebavila primerjati z učinkom na človeška prebavila. Bo že čas pokazal točno sliko vpliva paprike na čebele. Do takrat pa malo potrpiamo in se ne prenačglimo s kritiko.

4. V bližini mojega čebelnjaka so začeli kuhati oglje. Ali škoduje dim od oglarske kope čebelam? S. V. v V.

Na vaše vprašanje lahko samo to rečemo, da je dim čebelam skrajno zopr in jih

zelo bega pri poletih. To opazujem že več let. V vrtovih v moji sosesčini sežigajo spomladi čez dan listje in razno dračje. Čim pride dim do čebelnjaka, se začnejo čebele mešati in ne vedo ne na levo ali desno. Čez čas let popolnoma poneha. Sedaj sem sosed pritisknil, da sežigajo šele v večernih urah.

V koliko dim čebelam škoduje, pa bržkone nihče ne bo mogel povedati.

OPAZOVALNE POSTAJE

Mesečni pregled za februar 1941

Kraj	Višina nad morjem	Panj je teže										Toplina zraka			Dni je bilo						
		pridobil v			izgubil v			v mese- cu čistih dkg		največ pri- dobil		naj- višja	naj- nižja	sred- nja me- sečna	izletnih	deževnih	snežnih	oblačnih	pol jasnih	jasnih	vetrovnih
		1.	2.	3.	1.	2.	3.	pri- dobil	po- rabil	dkg	dne										
		mesečni tretjini dkg												C°							
Blejska Dobrava . . .	577	—	—	—	35	45	40	—	120	—	—	+11	—9	—3.14	4	4	—	14	8	6	—
Breg-Križe	483	—	—	—	20	20	40	—	80	—	—	+9	—7	—1.64	1	8	5	20	2	6	—
Kranj	385	—	—	—	30	30	30	—	90	—	—	+9	—11	—0.51	7	6	4	19	3	6	2
Virmaše-Škofja Loka .	361	—	—	—	15	15	35	—	65	—	—	+8	—9	+2.43	3	7	5	12	13	3	15
Tacen-Šmarna gora . .	314	—	—	—	20	25	55	—	100	—	—	+18	—7	—3.05	5	7	7	19	3	6	9
Barje	289	—	—	—	30	40	25	—	95	—	—	+10	—6	—1.14	13	5	6	15	13	—	1
Dob	305	—	—	—	30	40	40	—	110	—	—	+11	—15	—0.25	4	7	7	21	7	—	14
Rova	350	—	—	—	30	15	25	—	70	—	—	+11	—10	—1.85	11	7	7	10	9	9	5
Mekinje	415	—	—	—	40	20	50	—	110	—	—	+10	—13	—0.80	4	6	8	17	5	6	13
Škorno-Novi kloster . .	450	—	—	—	25	40	20	—	85	—	—	+8	—12	—0.60	4	5	3	10	17	1	13
Sp. Ložnica-Žalec . . .	252	—	—	—	15	20	20	—	55	—	—	+12	—15	—0.78	2	8	5	8	16	4	16
Leveč-Sl. Bistrica . . .	355	—	—	—	75	25	—	—	100	—	—	+14	—6	—0.66	4	2	5	15	10	3	12
Muta	387	—	—	—	40	60	20	—	120	—	—	+8	—14	—0.08	2	3	9	18	6	4	20
Sv. Lovrenc-Pohorje . .	442	—	—	—	30	25	25	—	80	—	—	+10	—11	—1.13	4	6	5	11	10	7	10
Selnica ob Dravi	324	—	—	—	30	45	45	—	120	—	—	+10	—10	—1.25	5	2	8	11	17	—	13
Studenci-Maribor . . .	265	—	—	—	30	65	40	—	135	—	—	+9	—12	—0.12	7	4	4	10	13	5	16
Mala Nedelja	279	—	—	—	35	55	30	—	120	—	—	+10	—11	—1.87	5	7	6	8	12	8	12
Cezanjevci	182	—	—	—	40	0	20	—	60	—	—	+10	—14	—0.67	—	4	2	6	15	7	14
Turski vrh-Ptuj	336	—	—	—	30	50	40	—	120	—	—	+13	—10	—2.92	5	3	7	7	19	2	14
Nedeljica-Turnišče . . .	170	—	—	—	50	75	25	—	150	—	—	+11	—17	—1.07	4	1	5	13	9	6	11
Rogaška Slatina	224	—	—	—	50	60	50	—	160	—	—	+8	—11	—0.91	7	6	7	12	10	6	10
Donačka gora-Rogatec .	397	—	—	—	40	20	10	—	70	—	—	+12	—14	—2.00	2	5	4	18	2	8	10
Kozje	307	—	—	—	40	30	50	—	120	—	—	+16	—5	—2.17	14	2	5	8	19	1	8
Leskovec-Nemška vas . .	392	—	—	—	40	10	20	—	70	—	—	+13	—7	+3.84	3	7	7	10	12	6	10
Brežice okolica	156	—	—	—	—	10	40	—	50	—	—	+9	—13	—1.05	7	5	6	17	11	—	3
Trebnje-Dolenjsko . . .	207	—	—	—	20	20	15	—	55	—	—	+7	—10	—2.12	1	2	4	17	4	7	5
Krka	300	—	—	—	40	20	30	—	90	—	—	+13	—6	+2.75	4	5	4	19	3	6	24
Št. Janž-Dol.	347	—	—	—	35	25	15	—	75	—	—	+9	—14	—0.21	2	5	6	17	7	4	8
Št. Vid-Stična	360	—	—	—	80	60	40	—	180	—	—	+14	—12	—3.76	1	6	6	20	2	6	2
Cerknica	575	—	—	—	30	20	20	—	70	—	—	+7	—8	—1.46	—	8	7	19	6	3	10
Sv. Gregor-Ortnek . . .	736	—	—	—	25	30	30	—	85	—	—	+7	—9	—0.12	1	6	5	12	5	11	14
Novo mesto	180	—	—	—	30	40	40	—	110	—	—	+13	—11	—2.43	9	6	5	18	4	6	3
Šmarjeta	375	—	—	—	30	30	30	—	90	—	—	+17	—9	—3.92	9	6	7	9	11	8	25
Valpča vas	280	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Sv. Lovrenc ima Lüfteneggerja, vsi drugi AŽ panje.

Februar 1940: Obe prvi tretjini sta bili izredno mrzli. Šele proti koncu meseca se je ozračje toliko ogrelo, da smo imeli prve izletne dneve.

Februar 1941: Prva tretjina je bila še vedno hladna, posebno ponoči je toplomer zlezel globoko pod ničlo. Vendar je bilo okoli poldneva toliko toplo, da so nekatere dneve že izletavale. V drugi tretjini je zapihal jug in smo imeli povečini deževne dneve. Zadnji dnevi v mesecu so bili vetrovni in deloma oblačni, toda še dovolj topli. Kjer je takrat posijalo sonce, so bili lepi izletni dnevi in so ponekod čebelice že prinesle prvo obnožino! Tako poročajo o donosu obnožine: 15. Skorno, 16. Turski vrh, 19. Šmarjeta in Donačka gora, 26. pa Selnica.

Na splošno je bil februar kot pravi zimski mesec še kar pretopel, saj je njegova letošnja srednja temperatura 16°C , kar je za dobro stopinjo nad dolgoletnim povprečkom za naše kraje. (Lani je bila sred. temperatura $-5,45^{\circ}\text{C}$). Letošnja poraba znaša na panj nekoliko manj kot 1 kg, medtem ko je bila lansko leto 135 dkg. Vsekakor je to znamenje, da panji še ne gojijo mnogo zalege.

Posamezne postaje poročajo:

Virmaše: Družine so letos splošno slabotne, čeprav je bilo po panjih malo mrtvic. Zalege imajo še malo.

Tacen: Šele 27. febr. sem očistil opazovani panj mrtvic. Bilo jih je nekako 25 dkg, kar je v primeri z drugimi panji zelo veliko!

Mekinje: Do sedaj so čebele še kar dobro prezimile, le več panjev je izgubilo matic. Na sladkorju prezimljeni panji imajo več mrtvic kot drugi.

Muta: Čebelar v okolici je dopolnil zimsko zalogo z lanskim medom, pa mu je več kot polovica panjev padla zaradi griže! Iz tega je najboljše razvidno, da je za naše kraje sladkor nujno potreben za prezimovanje panjev.

Selnica: Tudi „zaspane“ družine so sedaj začele zalegati. Mnogi panji imajo proti koncu tega meseca pokrito zalogo, ali pa že prve mladice.

Mala Nedelja: Dne 19. febr. sem odprl panj in našel že lepe kroške zalege, nekaj malega že pokrite. Ta panj sem pozno jeseni nakrmil in ima še dovolj zaloge!

Turski vrh: Leska je letos odcvela brez haska, ker je bilo vedno poljasno hladno vreme in čebele niso izletavale. Približno tretjina panjev ta mesec še ni zalegala, dasi imajo zadostno zalogo. Po koših je smrt strahovito kosila!

Nedeljica: Ta mesec nam je prinesel dovolj lepih dni, da so mogli vsi tisti krmiti, ki panjem niso dali na jesen dovolj zaloge. Medu ni dobiti niti za zdravilo!

Brežice: Vreme je bilo ves mesec mrzlo in snežno, da so imele le nekoliko izletnih dni ugodnih za trebljenje. Letos bo marsikateri panj podlegel lakoti, dasiravno je bilo treba jeseni dodati na panj le nekoliko kg sladkorja!

Krka: Čebelice so kljub precej hudi zimi dobro prezimile. Mrtvic je bilo nekaj več kot druga leta.

Cerknica: Družine so prav dobro prezimile, čeprav na samem sladkorju. V drugi dekadi so imele po dveh mesecih prvi letošnji izlet.

Sv. Gregor: Pri nas so še ves mesec počivale, ker ni bilo dovolj toplo. Prvi izlet so imele prav zadnji mesečni dan.

Novo mesto: Čebelar sosed je v novembru pital tik predno je pritisnil hud mraz. Dne 9. febr. je bil za tem prvi sončni dan in čebele so silile iz panjev. Padale so v na novo zapadli sneg, da je bil daleč naokoli ves posut z mrtvicami.

Ljubljana: Čebele so dobro prezimile in se pomalem trebile; splošnega trebljenja pa ta mesec še ni bilo. Mrtvic je bilo razmerna precej, 5 dkg ali $\frac{1}{2}$ l na panj; sama stara, izrabljena žival. Bile so skoraj „prazne“, to se pravi, da v blatnikih niso imele skoraj nobenega blata, kar je posledica prehranjevanja s sladkorjem, ki vsebuje prav malo neprebavljivih snovi. 200 mrtvih čebel je tehtalo le 13 g — sila malo. Panji so precej močili, kljub dobremu pažu, vendar pa je satje ostalo suho in zdravo. Kje so tisti lepi časi, ko so bile čebele že konec februarja za mrežo v okoncu! Letos sem moral pri snaženju pogledati globoko v ulice, da sem jih opazil.

P o z o r !

Kakor že dolgo prej ne, so letos naše čebele v nevarnosti, da pomrjejo zaradi pičle zaloge. Največja nevarnost jim preti v aprilu, ko ni še paše, a se zalega hitro množi.

Vso pozornost moramo posvetiti zlasti močnim družinam, ker prav te najprvo padejo zaradi lakote. Zato, čebelarji, pitajte, združujte!

*

Vsak član Slovenskega čebelarskega društva, ki je plačal članarino, je zavarovan proti gnilobi.

Obvestilo.

Tečaj za bolezenske strokovnjake je moralo društvo iz tehničnih razlogov, preložiti na 9., 10. in 11. junij 1941. Podrobna navodila slede v majski številki Slovenskega čebelarja.

Bisernik.

Slovensko čebelarsko društvo ima na razpolago 800 grmičev bisernika. Prednost do nakupa imajo oni naročniki, ki jih lansko leto niso dobili. Upoštevali bomo naročila, ki jih prejmemo do 15. aprila t. l. Cena komadu 2— din.

Sladkorna moka.

Slovensko čebelarsko društvo ima v svoji zalogi sladkorno moko za izdelovanje testa za krmljenje čebel pri vzreji matic. Kilogram stane 20 din.

Poziv.

Slovensko čebelarsko društvo v Ljubljani poziva vse čebelarske podružnice, da prijavijo najrevnejše in res potrebne svoje člane, ki ne morejo sladkorja takoj plačati, in žele, da bi jim ga društvo dalo na upanje do 1. novembra 1941. Pogoji: 3 odborniki morajo podpisati izjavo in jamčiti za plačilo. Sestaviti je treba seznam, v katerem je treba navesti: priimek in ime člana, poklic, bivališče, število panjev in količino sladkorja, ki ga želi.

SEJNI ZAPISNIKI.

5. seja ožjega odbora dne 28. februarja 1941. Ožji odbor je določil prodajno ceno sladkorja na 10 din za kilogram, kakor jo je predsednik že prej določil sporazumno z večino odbornikov. Na finančno ministrstvo smo ponovno vložili prošnjo, da bi dobili čebelarji v Sloveniji letno vsega skupaj 10 kg breztrošarinskega sladkorja na panj in ne samo 5 kg kot doslej. To naj bi veljalo samo za letos do nove proizvodne dobe. Tajnik je sporočil, da je pregledal

in uredil vso knjižnico; pri tem je ugotovil, da nekaj knjig manjka. Zaradi nameravanega zvišanja mestne trošarine na med, ki naj bi znašala odslej 2 din, smo odposlali vlogo na mestno poglavarstvo, naj bi ostala dosedanja trošarina.

6. seja Ožjega odbora dne 14. marca 1941. Na znanje smo vzeli dopis „Zveze v Mariboru“ glede poletnega tabora. Tečaj za bolezenske strokovnjake bo 9., 10. in 11. junija. Tečaj smo morali preložiti iz tehničnih razlogov. Profesor g. Josip Verbič je daroval društvu lepo sliko čebelarskega patrona sv. Ambroža, za kar se mu je društvo pismeno zahvalilo. Določili smo dnevni red občnega zbora. Podružnice so prijavile doslej 3298 članov, ki so plačali 81.260 din članarine. Zamudnike smo opozorili na njihovo dolžnost. V zalogi imamo še okrog 30.000 kg sladkorja. Odbor je odobril načrt g. Dšure za zatiranje čebelje kuge v Prekmurju.

Objava.

Ker je kr. banska uprava v Ljubljani prevzela nalogo, da organizira postavljanje čebel na pasišča, je postala „Čebelarska družina“, zadruga z o. z. v Ljubljani, ki je bila osnovana v ta namen, nepotrebna. Zaradi tega je zadnji občni zbor sklenil likvidacijo zadruge.

Likvidatorji pozivajo zadržnike, da dvignejo svoje deleže v teku treh mesecev v Društveni čebelarni v Ljubljani, Tyrševa 21.

Kdor ne bo dvignil deleža v tem času, ga bomo šteli, da prepušča delež tisti podružnici Slovenskega čebelarskega društva, v katere področje spada njegovo bivališče.

NAŠE PODRUŽNICE

Gorje pri Bledu. Dan pred sv. večerom smo pokopali Janeza Ropreta, najstarejšega člana naše podružnice. Učakal je lepo starost 83 let. V letih 1911. do 1922. je bil predsednik podružnice, od leta 1922 do 1931. pa odbornik; nobene seje, sestanka ali občnega zbora ni zamudil.

Bil je res vzor pravega čebelarja. „Muhe“ so mu bile najljubša živalca na svetu; z dušo in telesom je živel zanje. Proti čebeljemu piku je bil do skrajnosti neobčutljiv. „Ah, kako ste sitne“, je rekel, kadar so mu lezle po obrazu, kakor mravlje po mravljišču.

Kadar koli si ga iskal na domu, vedno si ga našel pri čebelnjaku z gorjuško čedro v ustih. Rad ti je pokazal svoje čebelice, še rajši pa je videl, ako je zapazil, da se jih ne bojiš. Koliko zanimivega si ob takih prilikah izvedel iz njegovih ust, saj se je pri njih v teku dolgih let

marsikaj naučil. Ko je bil še čvrst in krepkih nog, je imel v čebelnjaku do 100 naseljenih kranjčev. S pojemanjem njegove življenjske moči je padalo tudi število panjev, tako da jih je sedaj imel le še 27.

Drugače pa je bil velik optimist. Še tako slabo vreme in letina ga nista spravila iz ravnotežja. „Ej, letos pa bomo točili, ker je bila božična noč jasna in mirna“, je trdil v minulemu letu. Pa ni bilo nič! „Muteč“ (tehtnica) je vztrajno neugodno kazal. Minula je pomlad, prošlo je poletje in jesen, muteč pa ni pokazal nič dobrega. Ropretov oče je krepko, odločno segel jeseni v žep in naročil sladkorja za ljube živalce. „Drugo leto bo“, mi je rekel, ko ga je naročal. Gotovo ni mislil, da jih bo zadnjič krmit!

„Saj še ni bil star,“ je omenil svojemu najboljšemu tovarišu, čebelarju Cenetu, ki ga je

bil povabil na svoj dom, ko se je vračal s pogreba starega prijatelja, ki je dočakal lepo starost 86 let. Prijatelj Cene mu je omenil, da so zopet enega pokopali. „Da, ta je bil pa star; so bila leta!“ mu je živahno odgovoril. „Oče, koliko ste pa vi stari?“, ga je vprašal. „Jaz sem še mlad, imam tri leta manj,“ mu je veselo odgovoril.

Ni minulo štirinajst dni po tem pogovoru, ko je sam legel v posteljo, s katere ni več vstal. Gotovo je slutil, da se bo moral posloviti od tega sveta. „Oh, sedaj pa k muham ne morem, kaj bo!“ je tožil v postelji. Res! Ni jih več videl. Ze čez tri tedne se je preselil v večnost. Mrzel in vetroven dan je bil, ko smo ga spremljali na njegovi zadnji poti. Sedaj bo tam na drugem svetu vsajal roje in izmenjeval ter dodajal „maternice“ (matice).

Vsi tovariši čebelarji pa bomo blagega in družabnega „Tratovčevega očca“ ohranili v prijetnem spominu. Sladko spite, dragi oče!

Fr. Pikelj.

Košir Josip — sedemdesetletnik. Dne 26. februarja t. l. je praznoval sedemdesetletnico svojega rojstva občeznani, priljubljeni posestnik in vnet čebelar na Podjelskih pri Mekinjah, Košir Josip. Kljub lepi starosti je jubilar še mladeniško čil in krepak. Poleg obilnega kmetijskega dela je vedno našel čas za oskrbovanje svojih ljubljenc — čebelic, katere z vso vnemo navdušenega čebelarja neguje že od rane mladosti, in je kot tak lahko vzgled mnogim mlajšim čebelarjem. Kako rad razlaga o početku svojega čebelarjenja in o skušnjah, ki si jih je pri tem nabral! Z živčkom v ustih šegavo pripoveduje, kako je ogrebel čmrlje, a je žalosten spoznal, da to niso prave „muhe“, pa si je zato kmalu nabavil staro čebelarstvo knjigo in nato tudi čebele.

Posebno rad prebira „Čebelarja“, ki ga ima v svoji knjižnici lastnoročno vezanega na prvem mestu.

Jubilant želimo, da bi „pasel“ še dolgo časa svoje čebelice v zdravju do skrajnih mej življenja, svoje spomine in bogate izkušnje pa še priobčeval v našem glasilu.

Čudno pojmovanje važnosti čebelarstva in njega napredka. Pred tremi leti je bila v Dolenjskih Toplicah ustanovljena čebelarstva podružnica z namenom, da skrbi za napredek čebelarstva v tem delu Dolenjske. Podružnica se trudi, da seznanja čebelarje z umnim in naprednim čebelarjenjem, ker spada čebelarstvo med važne panoge kmetijstva. Zato tudi zaslužno vso pozornost gospodarskih ustanov. V svesti važnosti čebelarskega napredka je podružnica vsako leto vložila na domačo občino prošnjo za podporo, pa je bila vsako leto odklonjena, čeprav smo v prošnji točno navedli, česa nam manjka, oziroma kako nameravamo podporo porabiti. Enako prošnjo smo vložili tudi na občino Črmošnjice, ki nam je podporo rade volje naklonila.

Nismo se čudili odklonitvi prošnje po topliški občini, pač pa kako so gospodje odborniki ta korak utemeljevali: **Kdor nima denarja za oskrbovanje čebel, pa naj jih opusti.** To so čudni pojmi, ki so v kričečem nasprotju s stališčem, ki ga zavzemajo nasproti čebelarstvu druge oblasti. Če bi se tako naziranje uveljavilo pri vseh gospodarskih panogah, bi nikamor ne prišli, saj je le od podpor iz javnih sredstev in ustanov odvisen splošni napredek.

To bi morali vedeti tudi ljudje, ki jim je bilo poverjeno izvrševanje važnih nalog občinskega odbora. Zaradi tega ne bi smeli odklanjati prošnje za podporo s takimi utemeljitvami, ki morajo vzbujati začudenje pri vseh napredka željnih krogih.

Ljubljanska čebelarstva podružnica bo imela sejo dne 8. aprila 1941 v običajnem lokalu na Šmartinski cesti.

Iz Novega mesta. V „Jutru“ z dne 7. februarja je poročevalec iz Toplice napačno navedel, da sem pri predavanju priporočal eksportne panje. Omenil sem le, naj čebelarji preskrbe za eksport prave sive čebele pravilno mero „kranjiča“, in naj vsajajo roje tudi v take panje. Skrbe naj, da ima vsak čebelar vsaj nekoliko takšnih panjev.

Omenim naj, da kraji okrog Črmošnjic, t. j. v dolini iz Poljan čez Staro žago, nimajo bastardov, in sem to že v več letih ugotovil. Kraj sam na sebi je popolnoma izoliran, tako da se čebele niso mešale z italijansko pasmo. Tudi nihče ni v tem kraju čebelaril z bastardi. Dobro bi bilo, da bi podružnica Toplice v tem kraju uredila plemenilno postajo, n. pr. pri g. Petschauerju na Stari žagi.

V mesecu avgustu leta 1940. sem si ogledal čebele na potu iz Črnomlja čez Maverle, Loko, Topli vrh, Koprivnik, Laze, Onek, Cvišlavje, Kočevje, Livold, Stalcarije, Moravo-Bania Loko, Kokovo, Staro cerkev, Vas in Brod na Kupi, nazaj pa iz Kočevja čez Malo goro, Kleč, Stari log, Smuko, Lašče, Jamo, Dvor. Na vsej tej progi nisem naletel na bastarde, le pri Dvoru sem jih opazil. Po mojem so kočevski kraji še čisti in le tu bi se še dobilo pristne kranjiče.* Kdor ne verjame, naj napravi to turo, pa se bo prepričal. S kolesom je to iz Novega mesta zame dvodnevna tura, za mlajše pa tridnevna... Med potjo se naj maže z medom in koruznim kruhom, čiste studenčnice se pa povsod dobi!

Lilija.

Podružnica Goriče blizu Golnika je bila ustanovljena leta 1939. Takoj je pristopilo 19 čebelarjev. Nad polovico nas je bilo že organiziranih pri sosednjih podružnicah, osem članov je bilo pri nakelski podružnici, eden pri križki in dva pri kranjski, med katerima je tudi najstarejši čebelar, po vsej Gorejski znani mesar Janez Urbanec, p. d. Plevelov oče, ki biva v podgorski vasi v bližini Storžiča. Naša podružnica dosedaj ni mnogo delovala. Zborovali smo 2. februarja v Goričah ob navzočnosti vseh članov. Sklenili smo, da priredimo igro v korist podružnice in predavanje, ako bo mogoče dobiti predavatelja. Sedaj smo že priredili Vodopivčevo spevoigro „Rožmarin“ in vojno dramo „Rožmarin, vsem padlim v spomin“. Za ustanovitev naše podružnice se imamo toplo zahvaliti tajniku Zveze čebelarskih podružnic Antona Janše v Kranju, g. Ravniku Janku, ki še rad prihaja v našo sredo.

Predsednik.

* Tudi urednik je še pred svetovno vojno obhodil precej krajev, ki jih pisec omenja, pa ne more reči, da bi bilo tam doli manj bastardov kakor drugod po Sloveniji. Ponekod jih je več, ponekod manj, dobe se pa tudi na videz popolnoma čiste. Kako je v Črmošnjicah, mi ni znano. Ur.

Kako naj stoje panji v vagonu pri prevozu po železnici? V Hrvatski Pčeli (števil. 1 1941) kritizira znani dalmatinski čebelar Ivo Antonioli priporočilo čebelarja Peradina, da naj stoje panji pri prevozu po železnici tako v vagonu, da stoje sati vzporedno z osmi voza. Antonioli pravi, da je to napačno in da se mu je zaradi tega pripetilo že več nesreč. Po njegovem mnenju morajo stati panji v vagonu tako, da so stranice satnikov obrnjene proti odbijačem. Potem so sunki, ki jih dobiva vagon pri premikanju, brez učinka na satje.

Res je, da so čebelarski teoretiki svoj čas priporočali tako lego panjev, kakršno zagovarja Antonioli, sedaj se pa na to nihče ne ozira. Slovenski čebelarji prevažajo čebele tako, da stoje sati vzporedno z osmi vagona. Zložijo jih ob stranicah vagona v skladanico. Dušniki so obrnjeni proti sredini vagona, da more zrak do čebel. Skladanica je običajno dva panja visoka, če je trda za prostor tudi tri. Vrata vagona so na stečaj odprta, ob hudi vročini celó oboja, da nastane hud preprih, ki hladi razgrete panje.

Nekateri čebelarji, ki nalože v vagon po 100 in še več panjev, za kar mora biti voz posebno dolg, postavijo AŽ panje po sredini vagona v dve vrsti, tri panje drugega na drugega. S tem prostor najbolje izrabijo, ker so potem lahko oboja vrata odprta. Dušniki so v tem primeru obrnjeni proti vratom, okoli skladanice pa je še dovolj prostora za kretanje.

Na ta način prevažajo čebelarji čebele že mnogo let. Nikomur ne pride na um, da bi jih v vagonu drugače postavljali, saj je ta način najbolj preprost, zanesljiv in temeljito preizkušen.

Pisec teh vrstic je enkrat samkrat vozil čebele tako, da so bile sprednje končnice

panjev obrnjene proti odbijačem vagona. Zaradi izrabe prostora je moral panje postaviti v vrste, ki so bile pičlo ped vsaksebi. Do dušnikov pa je potem prihajalo premalo zraka, čebele so se močno ogrele in se je v večini panjev dobra tretjina čebel zadušila, čeprav ni bilo takrat (po končani ajdovi paši) nobene posebne toplote. Nikdar več jih potem nisem tako vozil!

Kako jih zložimo na avtu, je največkrat vseeno. Če je mogoče, naj bodo dušniki obrnjeni navzven; včasih to ne gre, pa je prav kakor že koli. Saj na avtu čebele skoraj ne čutijo vožnje, samo šofer mora biti pameten, da ne dirja po slabih cestah čez kostanje, jarke in lesene mostove kakor obseiden.

Iz stare čebelarske uredbe. Karel IV., nemški cesar in češki kralj, je l. 1350. izdal „čebelarski red“, naredbo, obsegajočo 29 členov določb o pravicah in dolžnostih čebelarjev, takrat „izpodrezovalcev“ (Zeidler) imenovanih. Uredba pa ni ščitila samo čebelarjev in čebel, ampak tudi čebeljo pašo. Čl. 19 namreč določa: kdor poseka lipo ali vrbo, bodisi mlado ali odraslo, je dolžan plačati od vsake libre teže 10 vinarjev odškodnine. Glede tatvine govori čl. 25: kdor oropa panj in odvzame med, naj se kaznuje tako, kakor da bi oropal cerkev.

Seveda so takrat cerkvene rope strože kaznovali kakor druge. (Včel. rozhledý 12/35).

D. L.

Preizkušajte čaj za čebele!

V drugi številki SČ, str. 35 smo opozorili na čaj za zdravljenje nosematoze. Čebelarje ponovno nanj opozarjamo, zlasti ker je baje izvrstno sredstvo za množitev zalege in povečanje delavnosti čebel.

Kdor bo napravil poizkuse s tem čajem, naj blagovoli poročati o uspehih, ki jih bo dosegel.

Vodja društvene čebelarne: Adolf Arko, Ljubljana, Streliška ul. 20. — **Vodja zavarovanja proti kužnim boleznim:** Anton Stefancioza, Donačka gora, p. Rogatec. — **Vodja plemenilne postaje v Kamniški Bistrici:** Janko Malešič, Mekinje pri Kamniku. — **Vodja čebelarskih opazovalnic:** Julij Mayer, Dob pri Domžalah. — **Urednik Slov. Čeb.:** Avgustin Bukovec, Ljubljana, Gruberjevo nabrežje h. št. 14.

Slovenski čebelar izhaja mesečno. Ureja in za uredništvo odgovarja Avgust Bukovec. Izdaja in zalaga: Slovensko čebelarsko društvo v Ljubljani. Rokopisi naj se pošiljajo na naslov: Uredništvo Slovenskega čebelarja v Ljubljani, Gruberjevo nabrežje 14. Uprava in društvena pisarna: Ljubljana, Tyrševa cesta 21, telefon 35-45, številka ček. računa 11.066.

Clanarina (naročnina) znaša letno 40 din, za inozemstvo pa 50 din.

Tiska J. Blasnika nasl., Univerzitetna tiskarna, litografija in kartonaža d. d. v Ljubljani. Odgovoren L. Mikuš.

Cenik šte. 10

k II. seznamu orodja in drugih potrebščin
za napredno čebelarstvo

„Društvene čebelarne“ v Ljubljani

Tyrševa cesta 21 „Dom Antona Janše“. Telefon 35-45. Poštni ček, račun št. 15.645

Prosimo, da pri naročilu blaga navedete predmet in številko, n. pr. 6 palic št. 10 a.
Potrebščine, za katere niso navedene cene, dobavljamo po najnižji dnevni ceni,
ki jo na željo naznanimo.

Z izdajo tega cenika so razveljavljeni vsi prejšnji naši ceniki, vendar navedene
cene zaradi valutarnih razmer niso obvezne.

V Ljubljani, dne 31. marca 1941.

VOĐSTVO „DRUŠTVENE ČEBELARNE“

Sku- pina	Štev.	Kom. m ² kg	Cena		Sku- pina	Štev.	Kom. m ² kg	Cena		Sku- pina	Štev.	Kom. m ² kg	Cena	
			Din	p				Din	p				Din	p
A	1a,b	1	305	—	B	21c	1m ²	29	—	B	41	1	25	—
„	2a,b	1	310	—	„	22a	1	11	—	„	42	1 zav.	4	—
„	5	1	135	—	„	22b	1m ²	125	—	„	43	1	—	75
„	6	1	90	—	„	23a	1	13	—	„	51a,b	1	12	50
„	7	1	27	—	„	23b	1m ²	150	—	„	52a,b	1	12	50
B	10a	1	1	50	„	24a	1	7	25	„	53a	1	3	25
„	10b	1	1	70	„	24b	1	17	50	„	53b	1 m ²	14	—
„	10c	1 kg	14	—	„	25	1 kg	19	—	„	54	1	20	—
„	11	1	1	—	„	26	1 kg	22	—	C	61	1	120	—
„	12a	1	1	75	„	27a	1	10	—	„	62	1	29	—
„	12b	1	2	25	„	27b	1	20	—	„	63,64	1	40	—
„	12c	1	2	—	„	28a	1	5	—	„	65	1	40	—
„	13	1	—	60	„	28b	1	9	—	„	66	1 par	58	—
„	14a	1	—	45	„	29a	1	2	85	„	67	1	52	—
„	14b	1	—	40	„	29b	1	3	15	„	68a,b	1	45	—
„	14c	1	—	30	„	30a	1	1	—	„	69	1	—	—
„	14č	1	—	25	„	30b,c	1	1	25	„	70	1	8	—
„	15	1	—	25	„	31	1	—	75	„	71	1	10	—
„	16a	1	1	80	„	32	1	2	—	Č	81	1	5	—
„	16b	1	—	60	„	33	1	—	10	„	82	1	18	—
„	17a	1 par	1	50	„	34	1	2	50	„	83	1	35	—
„	17b	1 par	1	65	„	35a,b	100 g	1	75	„	84	1	10	—
„	18	1 par	1	25	„	35c	200 g	2	25	„	85a	1	2	50
„	19a	1	—	07	„	35č	500 g	6	50	„	85b	1	8	—
„	19b	1	—	12	„	36a,b	1	2	—	„	86	1	30	—
„	19c	1	—	15	„	37	1	1	30	„	87	1	9	—
„	20	1	—	06	„	38	1	—	40	„	88	1	4	50
„	21a	1	2	50	„	39	1	5	—	„	89	1	35	—
„	21b	1	4	—	„	40	1	7	—	„	90,91	1	5	25

A. Ž. panji, ki imajo okence v plodišču z gradilnim satnikom, so za Din 10— dražji.

Sku- pina	Štev.	Kom. m ² kg	Cena		Sku- pina	Štev.	Kom. m ² kg	Cena		Sku- pina	Štev.	Kom. m ² kg	Cena	
			Din	p				Din	p				Din	p
Č	92a	1 kg	84	—	G	161	1	8	—	H	198d	1	1	60
"	92b	za 1 kg	8	—	H	171	1	150	—	"	199a	1		
"	93a	1	575	—	"	172	1	24	—	"	199b	1		
"	93b	1	775	—	"	173a,b	1	15	—	"	200a	1	14	—
"	93c	1	825	—	"	174a	1	1350	—	"	200b	1	30	—
"	93c	1	875	—	"	174b	1	1400	—	"	201a,b	7 kom.	1	—
"	93d	1	900	—	"	175a	1	270	—	"	202a	1	—	20
"	94	1	20	—	"	175b	1	300	—	"	202b	1	—	25
"	95a	1 zav.	11	—	"	176	1	16	—	"	203	1	1	—
"	95b	10 kom.	1	25	"	178a	1	270	—	"	204	1	—	50
D	101	1	1450	—	"	178b	1	295	—	"	205	10 kom.	1	—
"	102	1		—	"	179	1 m	46	—	"	210	1	—	20
"	103	1	470	—	"	180	1	55	—	"	211	1	900	—
"	104	1	470	—	"	181	1	175	—	"	211a	1	—	10
"	105	1	26	—	"	182	1	375	—	"	212	1	45	—
"	106	1		—	"	183	1	35	—	"	213	1	4	—
"	107	1 m		—	"	184	1	47	—	"	214	1	7	—
E	111	1	25	—	"	185	1	60	—	"	215	1	5	—
"	112	1	20	—	"	186a	1 m ²	62	—	"	216	1	5	—
"	113	1	30	—	"	186b	1 m ²	64	—	"	217	1	2	—
"	114	1	42	—	"	186c	1 m ²	70	—	"	221	1	65	—
"	115	1	130	—	"	187	1	3	—	"	222a	1	11	—
"	116	1a, b	20	—	"	188	1	3	—	"	222b	1	14	—
"	117	1	11	—	"	189	1	145	—	"	223	1	14	—
"	118	1	8	50	"	190a	1	5	50	"	224	1	16	—
"	119	1	11	—	"	190b	1	7	—	"	225a	1	6	—
"	120	1	8	—	"	190c	1	11	—	"	225b	1	12	—
"	121a	1	9	—	"	191	1	23	—	"	226	1	32	—
"	121b	1	11	—	"	192	1	36	—	"	227	1	36	—
"	122a,b	1	4	—	"	193	1	65	—	"	228	1	14	—
"	123	1	50	—	"	193a	1	7	—	"	230	1	10	—
F	131	1	16	—	"	193b	1	25	—	"	231	1	10	—
"	132	1	12	—	"	194a	1	38	—	"	232	1	10	—
"	133	1	5	—	"	194b	1	45	—	"	233a	1	13	—
"	134	1	7	—	"	195	1	160	—	"	233b	1	22	—
G	151	1	16	—	"	196a	1	6	—	"	233c	1	43	—
"	152	1	5	—	"	196b	1	7	—	"	233c	1	80	—
"	153	1	25	—	"	196c	1	9	—	"	233d	1	76	—
"	154a,b,c	1	4	—	"	196c	1	12	—	J	251a	1	40	—
"	155	1	10	—	"	197a	1	3	50	"	251b	1	50	—
"	156	1	4	—	"	197b	1	5	—	"	252	1	40	—
"	157	1	50	—	"	198a	1	—	60	"	253	1	25	—
"	158	1	38	—	"	198b	1	—	70	"	254	1	20	—
"	159	1	5	—	"	198c	1	—	80	"	255	1	1	50
"	160	1		—	"	198c	1	1	25	"	256	1	2	—

V zalogi imamo dobro kadilo za čebele, št. 71a Šotal, zavoj 9 briketov Din 3—, ter lončke za med za 1 kg medu št. 198e po Din 225.